

Submission 10

De verbeelding van het internet in de Nederlandse literatuur van de jaren '90

Siebe Bluijs¹, Ruben Vanden Berghe²

¹ Tilburg University, Tilburg, Nederland

² Universiteit Gent, Gent, België

'Het internet is stuk', stelt internetpionier Marleen Stikker in haar gelijknamige boek (2019). Het internet vormt een bedreiging voor onze rechtstaat, heeft een desastreuze impact op het milieu en komt vooral een handjevol techmiljardairs ten goede. Om te begrijpen hoe het zover heeft kunnen komen, is het verstandig om terug te keren naar een tijd waarin nog niet vaststond wat het internet was of zou worden. In deze paper maken we een inventarisatie van de literaire verbeelding van het internet in het midden van de jaren '90 van de vorige eeuw. Die periode is interessant omdat het internet voet aan de grond begon te krijgen in de samenleving, maar nog allerminst was ingeburgerd. Pioniers en critici van het eerste uur tekenden utopische dan wel dystopische toekomstvisies uit. Tegelijk zette de nieuwe technologie ook de verbeelding aan het werk van literaire auteurs. Welke metaforen gebruiken zij om het internet te verbeelden? Welke gedroomde mogelijkheden en gevaren stellen zij zich voor? Wat kunnen we leren van de literaire verbeelding van het internet in die begindagen om onze huidige tijd te begrijpen? Om die vragen te beantwoorden richten we onze aandacht op twee vormen van literatuur. Enerzijds focussen wij op literaire romans waarin het internet wordt verbeeld, zoals Dirk van Weeldens *Oase* (1994); Peter Verhelsts *Het spierenalfabet* (1995) en Robert Vernooys *De tijd van de gesel* (1996). Anderzijds wenden we ons tot vormen van literatuur die inzetten op de mogelijkheden van digitale media. Tot die categorie behoren onder meer *Station het oor* (1994), een internethoorspel dat werd geschreven door de inwoners van De Digitale Stad, en de digitale roman *Roes der zinnen* (1994) van Marcel Bullinga. Samen bieden deze gevalstudies een alternatief kader voor de toekomstvisies van techpioniers van toen en nu.